

Kuopion Yrittäjien vastuullisuusohjelma hyväksytään 10.11.2022 syyskokouksessa.

JOHDANTO

Kuopion Yrittäjien vastuullisuusohjelma asettaa suuntaviivat vastuullisuuden kehittämistyölle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Vastuullisuusohjelma sisältää seuraavat kokonaisuudet:

- 1) Hyvä hallintotapa ja eettisyys
- 2) Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- 3) Turvallinen toimintaympäristö
- 4) Kestävä kehitys ja ympäristö

Kuopion Yrittäjien strategia ohjaa vastuullisuustyötä ja sen suunnitteluprosessia, työstöä, kehittämistoimenpiteitä sekä seurantaa ja päivittämistä. Kuopion Yrittäjien hallitus on vastuussa strategian ja vastuullisuusohjelman toteutuksesta ja kehittämisestä yhdessä toimiston henkilökunnan kanssa. Vastuullisuusohjelma on elävä asiakirja, joka julkaistaan yhdistyksen nettisivuilla. Yhdistyksen jäsenillä on oikeus halutessaan kommentoida asiakirjaa.

Kuopion Yrittäjät on pienten ja keskisuurten yritysten paikallinen etujärjestö, jonka tehtävänä on vaikuttaa paikallisesti yrittäjyyden edellytyksiin, vahvistaa yrittäjyyttä sekä viestiä ja verkostoida yrittäjiä. Yhdistyksessä ketään ei syrjitä iän, sukupuolen, etnisen alkuperän, toimintakyvyn, kielen, uskonnon, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Edistämme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista päätöksenteossamme. Olemme osa kolmiportaista järjestöä, ja velvollisuutemme on reagoida, jos havaitsemme alue- tai kattojärjestön vastuullisuudessa kehitettävää.

Vastuullisuustyö - vastuullista vaikuttamista

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo sekä vastuullisuus ovat selkeästi nousseet tärkeiksi teemoiksi yhteiskunnassamme ja siten myös yrittäjäjärjestössä. Tunnistamme järjestön keskeisimmät vastuullisuuteen liittyvät kehityskohteet.

Vastuullisuusohjelma koskee omaa toimintaamme, ja haluamme vaikuttaa ja tukea jäsenistöämme tekemään kestäviä ja vastuullisia valintoja.

Kuopion Yrittäjillä on käytössään vuonna 2010 laaditut eettisen ohjeet vastuulliseen vaikuttamiseen. Eettisten ohjeiden mukaan järjestö toimii jäsenyritysten edun mukaisesti. Järjestössä toimivien luottamushenkilöiden ja toimihenkilöiden on toimittava riippumattomasti niin, ettei henkilön oma, yksityinen tai hänen omistamansa tai edustamansa yrityksen etu joudu ristiriitaan järjestön edun kanssa. Kuopion Yrittäjät on puoluepoliittisesti sitoutumaton yrittäjien etujärjestö.

Järjestön yhteiskuntavaikuttaminen perustuu siihen, että järjestön samoin kuin siinä toimivien henkilöiden esittämät näkemykset sekä aloitteet ja ehdotukset perustuvat ehdottoman oikeaan ja asiantuntevaan tietoon. Järjestön vaikuttamistyöhön eivät vaikuta järjestön taloudelliset yhteistyösuhteet.

Yhteiskuntavaikuttamisen tuloksellisuus edellyttää luotettavuutta. Toisin sanoen järjestö pitää kiinni tekemistään sopimuksista ja antamistaan lupauksista. Järjestössä toimivat henkilöt kunnioittavat niiden tietojen luottamuksellisuutta, joita he saavat käyttöönsä järjestön sisäisessä toiminnassa taikka

keskusteluissa tai yhteydenpidossa viranomaisten tai muiden ulkopuolisten tahojen kanssa. Järjestön toiminta on moitteetonta ja nauttii arvostusta niin yrittäjien kuin muun yhteiskunnan silmissä.

Kuopion Yrittäjien hallitus vastaa vuosittain ohjelman ajankohtaisuudesta esimerkiksi yhdistyksen hallituksen perehdyttämispäivän yhteydessä.

Kuopion Yrittäjien vastuullisuustyön kehittämiskohteet

Keräämme säännöllisesti ja järjestelmällisesti palautetta ja teemme itsearviointia siitä, missä olemme onnistuneet ja missä on kehitettävää. Kuuntelemme työntekijöitä, jäsenistöä ja sidosryhmiä ja käymme jatkuvaa dialogia näiden ryhmien kanssa.

Työkaluna arvioinnissa käytämme jäsenkyselyä, jossa kysymme jäsenistön arviota 1. hyvän hallintotavan ja eettisyyden, 2. yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon, 3. turvallisen toimintaympäristön ja 4. kestävä kehityksen ja ympäristön kehittämistä.

Työntekijöiden työ sopimukset ja toimenkuvat tarkennetaan ja heidän kanssaan käydään vuosittain kehityskeskusteluja.

Yhdistyksen viestintä on monikanavaista ja moninaisuutta tukevaa, ja sillä tavoitetaan kaikki sidos- ja kohderyhmät.

Tapahtumissa pienennämme hiilijalanjälkeä ja kannustamme osallistujia tekemään ympäristöystävällisiä valintoja. Järjestämme koulutuksia myös etäyhteydellä. Hankinnoissa suositaan kestävä kehityksen huomioivia jäsenyrityksiä, sekä lähialueen valmistajia ja palveluntarjoajia. Suosimme aina kun se on mahdollista suomalaista työtä ja palvelua.

Kunnioitamme yksilön oikeuksia. Kiusaaminen, syrjiminen, haukkuminen, nimittely, fyysinen ja henkinen väkivalta, alistaminen, vähättely, seksuaalinen ja sukupuolinen ahdistelu sekä syrjintä ja rasismi eivät kuulu osaksi toimintaamme. Epäkohtiin reagoidaan ja puututaan välittömästi.

Vastuullisuusohjelma

1. Hyvä hallinto ja eettisyys

Toimimme läpinäkyvästi, avoimesti ja osallistavasti. Toimintamme on eettisesti kestävä, noudatamme yhdistyksen virallisen kokouksen hyväksymiä eettisiä ohjeita.

2. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Kaikki yrittäjät ovat tervetullut yhteisöömme. Edistämme toiminnallamme sukupuolten tasa-arvoa.

3. Turvallinen toimintaympäristö

Kukaan ei koe kiusaamista, häirintää tai epäasiallista käytöstä.

4. Ympäristö ja ilmasto

Toimintamme on kestävä ja vähennämme omaan toimintaamme liittyviä ympäristövaikutuksia.

1. Hyvä hallintotapa ja eettisyys

Kuopion Yrittäjät toimii yhdistyksen vuonna 2013 laatimien ja myöhemmin päivitetyn hallinto-ohjeen edellyttämällä tavalla: hallinto-ohjeessa tarkennetaan lainsäädännön ja yhdistyksen sääntöjen mukaisia

toimivaltuuksia ja täsmennetään noudatettavia hyvän hallinnon periaatteita ja vahvistetaan vuosien aikana vakiintuneet käytännöt sekä määritellään muut tarpeellisiksi havaitut säännöt.

Toimintamme on läpinäkyvää, avointa ja osallistavaa. Keräämme säännöllisesti palautetta ja teemme itsearviointia siitä, missä olemme onnistuneet ja missä on kehitettävää.

Kuuntelemme työntekijöitä, luottamushenkilöitä, jäsenistöä ja sidosryhmiä tekemällä mm. jäsenkyselyitä ja tekemällä hallituksen itsearviota.

Yhdistyksen talous on kestäväällä pohjalla, vakavaraisuus ja maksukykyisyys ovat kiitettävällä tasolla ja tulot ja menot tasapainossa.

Taloudenpito ja varainhankinta on vastuullista ja käytämme jäsenmaksutuottoja vastuullisesti ja suunnitelmallisesti, sekä niin että yhdistyksen toiminta on turvattu myös tulevina vuosina.

Kuopion Yrittäjillä on selkeät ja läpinäkyvät säännöt ja toimintatavat, vuosittain tehdään toimintasuunnitelma ja budjetti, joita noudatetaan. Talouden tilannetta seurataan säännöllisesti hallituksen kokouksissa.

Keskeisillä toiminnoilla on selkeät prosessit. Hyödynnämme ja kehitämme digitaalisia työkaluja.

Kuopion Yrittäjien hallitus toimii yhdistyksen toimeenpanevana elimenä ja hoitaa yhdistyksen asioita yhdistyslain, sääntöjensä ja yhdistyksen kokouksen päätösten mukaisesti sekä edustaa yhdistystä.

Hallituksen yleisenä tehtävänä on suunnata yhdistyksen toiminta niin, että se tuottaa pitkällä aikavälillä parhaan mahdollisen edunvalvonnallisen tuloksen yhdistyksen jäsenille. Hallitus myös omalta osaltaan kantaa vastuuta paikallisesta jäsenhankinnasta sekä jäsenyytyväisyydestä.

Yhdistyksen operatiivinen toiminta tapahtuu valiokuntien kautta. Hallitus asettaa keskuudestaan kalenterivuodeksi valiokuntien puheenjohtajat, jotka valitsevat valiokuntien jäsenet. Valiokuntien toiminta perustuu voimassa olevaan toimintasuunnitelmaan sekä talousarvioon. Valiokunnat raportoivat työstään hallitukselle.

Toiminnanjohtaja johtaa paikallisyhdistyksen toimintaa toimenkuvansa mukaisesti toimintasuunnitelman, talousarvion sekä hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti, yhteistyössä valiokuntien kanssa. Hallituksen puheenjohtaja on toiminnanjohtajan lähin esimies.

Työntekijöiden palkkaamisessa huomioidaan henkilötieto- ja tasa-arvolain vaatimukset, kuten sukupuolisen syrjinnän välttämisen sekä neutraalit hakumenettelyt. Työhönottoprosessissa käytetään pääsääntöisesti avoimia hakuja tai menetelmiä, joilla löydämme tehtävään tiedoiltaan, taidoiltaan ja asenteiltaan oikeat henkilöt. Korostamme yhdenvertaisuutta.

Työntekijöille laaditaan selkeät työsopimukset ja toimenkuvat. Hallitus puheenjohtajan johdolla käy jatkuvaa dialogia työntekijän/työntekijöiden kanssa työhyvinvoinnista huolehtien. Työntekijöitä kohdellaan yhdenvertaisesti esimerkiksi mahdollistamalla liukuvan työajan ja etätyömahdollisuuden. Työntekijöiden kanssa käydään vuosittain kehityskeskusteluja. Työntekijöiden lisäkouluttautumiseen oman ammattitaidon kehittämiseksi suhtaudutaan kannustavasti.

Yhdistyksen tulee työnantajana toimia niin, että se on houkutteleva ja kiinnostava työnantaja.

Kaikilla sukupuolilla on tasapuoliset mahdollisuudet työskennellä erilaisissa tehtävissä, se koskee sekä yhdistyksen henkilöstöä että luottamusorganisaatiota

Hyvä hallintotapa ja eettisyys

Osa-alue	Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Toiminnan läpinäkyvyys	Toimintamme on läpinäkyvää, avointa ja osallistavaa.	Kuuntelemme työntekijöitä, luottamushenkilöitä, jäsenistöä ja sidosryhmiä tekemällä mm. jäsenkyselyitä ja tekemällä hallituksen itsearviota	Osallistujamäärät Jäsenkyselyn tulos Itsearviointin tulos
Talouden kestävyys	Yhdistyksen talous on kestäväällä pohjalla, vakavaraisuus ja maksukykyisyys kiitettävällä pohjalla.	Taloudenpito ja varainhankinta on vastuullista ja käytämme jäsenmaksutuottoja vastuullisesti ja suunnitelmallisesti, sekä niin että yhdistyksen toiminta on turvattu myös tulevina vuosina. Kuopion Yrittäjillä on selkeät ja läpinäkyvät säännöt ja toimintatavat, vuosittain tehdään toimintasuunnitelma ja budjetti, joita noudatetaan. Talouden tilannetta seurataan säännöllisesti hallituksen kokouksissa.	Vakavaraisuus Maksukykyisyys
Operatiivinen toiminta	Keskeisillä yhdistyksen toiminnoilla on säännöt ja selkeät prosessit. Hyödynnämme ja kehitämme digitaalisia työkaluja.	Toimimme hallinto-ohjeen mukaisesti, jossa on määritelty hallituksen, valiokuntien, toiminnanjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan tehtävät.	Itsearviointi Syyskokouksen hyväksyntä
Työnantajana toimiminen	Työnhakijoita ja työntekijöitä ja harjoittelijoita kohdellaan yhdenvertaisesti. Olemme houkutteleva ja kiinnostava työnantaja ja harjoittelupaikka.	Työntekijöiden ja harjoittelijoiden rekrytoinnissa huomioidaan henkilötieto- ja tasa-arvolain vaatimukset, kuten sukupuolisen syrjinnän välttämisen sekä neutraalit hakumenettelyt. Työhönottoprosessissa käytetään pääsääntöisesti avoimia hakuja tai menetelmiä, joilla löydämme tehtävään tiedoiltaan, taidoiltaan ja	Työnhakijoiden määrä/avoin työpaikka Työntekijä-/harjoittelijapalaute Kehityskeskustelujen määrä

		<p>asenteiltaan oikeat henkilöt. Korostamme yhdenvertaisuutta. Työntekijöille laaditaan selkeät työsopimukset ja toimenkuvat. Työntekijöitä kohdellaan yhdenvertaisesti esimerkiksi mahdollistamalla liukuvan työajan ja etätyömahdollisuuden. Työntekijöiden kanssa käydään vuosittain kehityskeskusteluja. Työntekijöiden lisäkouluttautumiseen oman ammattitaidon kehittämiseksi suhtaudutaan kannustavasti.</p>	
--	--	---	--

2. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Kaikki (yrittäjät/jäsenyrittäjät) ovat tervetulleita mukaan toimintaan ja kaikki voivat kokea itsensä tervetulleiksi. Kukaan ei saa tuntea syrjäytymistä iän, sukupuolen, etnisen alkuperän, toimintakyvyn, kielen, uskonnon, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Toiminnassa huomioidaan kustannuksiin, esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä asioita. Yhdistyksen tilaisuuksiin on mahdollista ottaa mukaan oma tulkki tai avustaja.

Viestinnässä huomioidaan yhdenvertaisuus kaikilla osa-alueilla. Syrjiviä lausuntoja tai kirjoituksia ei tehdä mistään ihmisryhmästä. Viestintä perustuu avoimeen ja totuudenmukaiseen toimintaan. Viestintä on monikanavaista ja sillä tavoitetaan kaikki sidos- ja kohderyhmät.

Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista päätöksenteossamme ja toiminnassamme esim. työryhmissä, hallituksessa ja valinnoissa.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Osa-alue	Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Yhdenvertaisuus ja syrjäytymisen ehkäisy	Kaikki (yrittäjät/jäsenyrittäjät) tuntevat itsensä tervetulleiksi mukaan toimintaan. Kukaan ei saa tuntea syrjäytymistä iän, sukupuolen, etnisen	Viestinnässä huomioidaan yhdenvertaisuus kaikilla osa-alueilla. Syrjiviä lausuntoja tai kirjoituksia ei tehdä mistään ihmisryhmästä.	Osallistuja- ja jäsenpalaute

	alkuperän, toimintakyvyn, kielen, uskonnon, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Viestintä on monikanavaista ja sillä tavoitetaan kaikki sidos- ja kohderyhmät.	Viestintä perustuu avoimeen ja totuudenmukaiseen toimintaan.	
Esteettömyys ja saavutettavuus	Toiminnassa huomioidaan esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä asioita.	Yhdistyksen tilaisuuksiin on mahdollista ottaa mukaan oma tulkki tai avustaja. Tarvittaessa järjestämme tilaisuudet paikoissa, joihin on esteetön pääsy.	Osallistuja- ja jäsenpalaute
Sukupuolten välinen tasa-arvo	Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista päätöksenteossamme ja toiminnassamme.	Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista päätöksenteossamme ja toiminnassamme esim. työryhmissä, hallituksessa ja valinnoissa.	Hallituksen itsearviointi

3. Turvallinen toimintaympäristö

Yhdistyksessä on positiivinen ja kannustava ilmapiiri. Jokainen (jäsen)yrittäjä tuntee olevansa arvostettu ja tervetullut mukaan luottamushenkilötoimintaan tai osallistumaan tilaisuuksiin ja tapahtumiin.

Varmistamme, että toimintamme ja toimintaolosuhteet ovat turvallisia. Se tarkoittaa mm. fyysistä, henkistä ja sosiaalista turvallisuutta. Epäasialliseen käytökseen ja toimintaan reagoidaan ja puututaan välittömästi. Jos toiminnassa mukana ollut henkilö tuntee joutuneensa epäasiallisen käytöksen tai toiminnan kohteeksi, hän voi ilmoittaa siitä kenelle tahansa Kuopion Yrittäjien luottamushenkilölle tai työntekijälle. Luottamushenkilön/työntekijän tehtävä on varmistaa, että epäasialliseen käytökseen tai toimintaan reagoidaan ja puututaan välittömästi.

Työntekijöiden työterveysasiat on hoidettu asianmukaisesti. Työntekijöiden psyykkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista huolehditaan yhdessä työterveyshuollon kanssa. Noudatamme varhaisen puuttumisen periaatetta. Erityisesti työssä jaksamista seurataan.

Turvallinen toimintaympäristö

Osa-alue	Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Ilmapiiri	Yhdistyksessä on positiivinen ja kannustava ilmapiiri. Jokainen (jäsen)yrittäjä tuntee olevansa arvostettu ja tervetullut mukaan luottamushenkilötoimintaan tai osallistumaan tilaisuuksiin ja tapahtumiin.	Viestinnässä ja tapahtumissa kannustetaan avoimeen keskusteluun.	Osallistuja-/jäsenpalaute Osallistujien määrä tilaisuuksissa
Turvallisuus	Toimintamme ja toimintaolosuhteet ovat turvallisia.	Varmistamme, että toimintamme ja toimintaolosuhteet ovat turvallisia. Se tarkoittaa mm. fyysistä, henkistä ja sosiaalista turvallisuutta. Epäasialliseen käytökseen ja toimintaan reagoidaan ja puututaan välittömästi.	Osallistuja-/jäsenpalaute
Työntekijöiden hyvinvointi	Työntekijöiden fyysisestä ja psyykkisestä työhyvinvoinnista huolehditaan.	Työntekijöiden työterveysasiat on hoidettu asianmukaisesti. Työntekijöiden psyykkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista huolehditaan yhdessä työterveyshuollon kanssa. Noudatamme varhaisen puuttumisen periaatetta. Erityisesti työssä jaksamista seurataan. Hallitus puheenjohtajan johdolla käy jatkuvaa dialogia työntekijän/työntekijöiden kanssa työhyvinvoinnista huolehtien.	Työntekijäpalaute

4. Ympäristö ja ilmasto

Tunnistamme toimintamme merkittävimmät ympäristövaikutukset ja toimenpiteet niiden vähentämiseksi. Osallistumme vastuullisesti ja päämäärätietoisesti toimenpiteisiin kohti vähäpäästöistä yhteiskuntaa.

Tavoittelemme hiilineutraaliutta omassa toiminnassamme. Olemme sitoutuneet ympäristönsuojeluun ja kestäväen kehityksen periaatteisiin.

Tapahtumissa pienennämme hiilijalanjälkeä ja kannustamme osallistujia tekemään ympäristöystävällisiä valintoja. Suosittelemme julkista liikennettä ja kimppakyytejä ja vältämme turhaa yksityisautoilua. Järjestämme tapahtumat (mahdollisuuksien mukaan) paikoissa, joihin on helppoa saapua joukkoliikenteellä.

Järjestämme koulutuksia myös etäyhteydellä. Työskentelemme joustavasti etäyhteydellä ja hyödynnämme digitaalisia alustoja. Tämä koskee sekä luottamushenkilöitä, että työntekijöitä.

Hankinnoissa suositellaan kestäväen kehityksen huomioivia kotimaisia ja paikallisia valmistajia ja palveluntarjoajia, ensisijaisesti käytämme jäsenistön palveluja ja tuotteita. Kaikissa hankinnoissa huomioidaan hankintojen ekologinen kestävyys.

Kierrätämme asianmukaisesti jätteet tapahtumissamme ja muussa toiminnassamme. Työpaikkamme ja tilaisuutemme ovat mahdollisimman paperittomia. Vältämme ylimääräisiä tulosteita ja esitteitä. Koulutusmateriaalimme ja kokousaineistomme ovat sähköisessä muodossa. Tapahtumien ohjeistus tapahtuu sähköisesti.

Viestinnällä kannustamme jäsenistöä käyttämään ympäristöystävällisiä ratkaisuja.

Ympäristö ja ilmasto

Osa-alue	Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit
Hiilijalanjälki	Tavoittelemme hiilineutraaliutta omassa toiminnassa	Tunnistamme toimintamme ympäristövaikutukset. Laskemme oman toimintamme hiilijalanjäljen.	Hiilijalanjälki
Liikkuminen	Pienennämme tapahtumien hiilijalanjälkeä	Suosittellemme julkista liikennettä ja kimppakyytejä ja vältämme turhaa yksityisautoilua. Järjestämme tapahtumat (mahdollisuuksien mukaan) paikoissa, joihin on helppoa saapua joukkoliikenteellä. Meillä on mahdollisuus järjestää koulutuksia myös etäyhteydellä. Työskentelemme joustavasti etäyhteydellä ja	Osallistujien liikkumisen hiilijalanjälki Työntekijöiden ja luottamushenkilöiden liikkumisen hiilijalanjälki

		hyödynämme digitaalisia alustoja.	
Kestävä hankinnat	Suosimme ekologisesti kestäviä hankintoja ja paikallisia valmistajia ja palveluntarjoajia	Suosimme kestävä kehityksen huomioivia kotimaisia ja paikallisia valmistajia ja palveluntarjoajia, ensisijaisesti käyttäme jäsenistön palveluja ja tuotteita. Kaikissa hankinnoissa huomioidaan hankintojen ekologinen kestävyys.	Kestävien hankintaperiaatteiden noudattaminen
Jätteet ja kierrätys	Vähennämme syntyvän jätteen määrää ja kierrätämme syntyvän jätteen	Kierrätämme asianmukaisesti jätteet tapahtumissamme ja muussa toiminnassamme. Työpaikkamme ja tilaisuutemme ovat mahdollisimman paperittomia. Vältämme ylimääräisiä tulosteita ja esitteitä. Koulutusmateriaalimme ja kokousaineistomme ovat sähköisessä muodossa. Tapahtumien ohjeistus tapahtuu sähköisesti.	Toimiston jätelajittelun toimivuus
Viestintä	Kannustamme jäsenistöä ympäristöystävällisiin ratkaisuihin	Viestinnällä kannustamme jäsenistöä käyttämään ympäristöystävällisiä ratkaisuja.	Vastuullisuusteemaisten tilaisuuksien määrä Vastuullisuusteemaisen viestinnän määrä

Käsitteet

Yhdenvertaisuus tarkoittaa syrjimättömyyttä iän, sukupuolen, etnisen alkuperän, toimintakyvyn, kielen, uskonnon tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Yhdenvertaisuudelle rinnakkaisia käsitteitä ovat laaja-alainen tasa-arvo ja moninaisuus tai monimuotoisuus.

Syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn ryhmään, esimerkiksi tunnustavat tiettyä uskontoa tai kuuluvat seksuaalivähemmistöön. Syrjintää voi olla yksittäinen teko (ulkopuolelle sulkeminen) tai se voi olla seurausta epäoikeudenmukaisuutta tuottavista käytännöistä tai säännöistä. Välillisenä syrjintänä pidetäänkin sitä, että näennäisen neutraali kohtelu tai käytäntö johtaa syrjiviin lopputuloksiin.

Häirintä on henkilön tai ihmisryhmän arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Esimerkiksi rasistiset vitsit tai seksuaalivähemmistöön kuuluvan henkilön nimittely ovat esimerkkejä häirinnästä.

Yhdenvertaisuussuunnittelun tavoitteena on syrjinnän tunnistaminen, toiminnan ja käytäntöjen arviointi ja edistävien toimenpiteiden toteuttaminen ja osallisuuden lisääminen. Yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan, miten edistetään yhdenvertaisuutta ja miten puututaan syrjintään.

Sukupuolten tasa-arvo käsittää sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän.

Rasismi käsitteenä tarkoittaa oletetun ihmisryhmän arvottamista esimerkiksi etnisen alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella alempiarvoiseksi kuin muut ihmisryhmät. Rasismi on ihmisryhmän tai sen jäsenen ihmisarvon alentamista. Rasismiin kuuluu usein se, että omaa ryhmää pidetään parempana kuin toisten ryhmiä.